

1 TITTEL PÅ PROSJEKT

Kunsten å se

2 INNLEDNING

2.1 Bakgrunn for prosjektet

I begynnelsen var lyset. Øyet var bare en flekk på enkle organismer. Å skille lys fra mørke utgjorde forskjellen på liv og død. Overlevelse. Synssansen er eldre enn menneskeheten, men det påstås at vi kan overleve den. At evolusjonen vil avvikle øyet, at teknologien tar over. Hvem trenger å se, om hjernens synssenter danner mentale bilder like presist basert på digital informasjon? Trenger vi ikke lenger å se hverandre i øynene, å møte hverandre, å kommunisere med hverandre direkte?

Vi vil utforske disse påstandene i en visuell, auditiv og sensorisk forestilling om synssansen. Om øyets evolusjon og mulige avvikling, syn og visjon, drepende blick, øyekontakt og fravær av det. Vi vil skape et åpent tolkningsrom og invitere hørende og ikke-hørende inn i øyets univers, for å utforske (u)nødvendigheten av å se.

Kunstnerisk ansvarlige for prosjektet er scenograf Silje Sandodden Kise og regissør Thea Elisabeth Skallevoid gjennom sitt kompani Det Stille Teatret. De har knyttet til seg et team av dyktige frilans scenekunstnere med stor erfaring i å utvikle tverrfaglige og sjangerkryssende forestillinger.

Verket skal favne alle publikumsgrupper fra hørende til døve: hørende, døvblitte, døve, hørselshemmede, personer med ulik hørselsrest, personer med Cochlea Implantat (CI). For oss som hørende kunstnere gir dette en ny måte å se verden på. Det er en interessant dobbelthet i å lage forestilling om synssansen for døve og hørselshemmede. Vi må sette oss inn i hørselssansen, hvordan den fungerer og hva det innebærer å miste den, samtidig som at fokuset på synssansen er det som former forestillingen.

I rapporten fra "Membran - Beethovens testamente", som fikk støtte av Extrastiftelsen og ble spilt på Operaen i 2013, skriver Rita Lindanger: *"Det er mangel på ytringsformer, kulturtilbud og tilrettelegging som også inkluderer hørselshemmede og døvblitte som ikke kan tegnspråk."* Det er vårt inntrykk at denne mangelen fortsatt er tilstede, og vi mener at scenekunst som favner på tvers av disse publikumsgruppene er et viktig bidrag til et inkluderende samfunn. Vi ønsker å åpne opp scenekunstheltet utenfor institusjonsteatrene til å favne nye publikumsgrupper. Det er viktig for oss å bidra til at scenekunsten er aktuell, speiler de menneskene som lever her, og bidrar til at flere får tilgang til nye og annerledes kunstuttrykk som kan skape refleksjon og felles samtale.

Vårt arbeid inspireres også av at man i land som Sverige, Danmark og Storbritannia har ordninger med "kunst på resept". Her kan leger skrive ut kunstopplevelser til ulike pasientgrupper istedenfor eller i tillegg til medikamenter. Dette kan innebære å skape kunst selv, eller å se utstillinger, forestillinger eller lytte til musikk. Dette viser spesielt gode effekter hos pasientgrupper med kronisk smerte, psykiske plager/lidelser og stressrelatert sykdom. Det finnes dokumentasjon på at kunstopplevelser påvirker både det psykologiske og nevrologiske i mennesket. Forsøk ved hjerteavdelingen på et amerikansk sykehus viste at 30 min med klassisk musikk ga samme beroligende effekt som 10 mg. valium (kilde: Gunnar Tellnes: NaKuHel). Vi ønsker å gi vårt publikum, også de som ikke hører, mulighet til musikalske opplevelser i vår forestilling ved bruk av avanserte transdusere, som gir et nyansert bilde av musikken ved hjelp av vibrasjon. Det musikalske aspektet er også sterkt i vårt arbeid gjennom visuelle elementer og dans.

”Forskning visar att kulturupplevelser aktivt kan bidra till hälsa och snabbare rehabilitering. Att delta i eller uppleva kulturaktiviteter kan bidra till välbefinnande och en känsla av sammanhang och meningsfullhet.”
Vårdguiden, Jönköpings län.

2.2 Mål for prosjektet

Vårt mål er å skape et scenekunstverk av høy kunstnerisk kvalitet hvor publikum føler seg inkludert og sett, og hvor en felles opplevelse står i fokus. Scenerommet vi skaper vil være unikt, og publikum vil sitte i en tilnærmet sirkel og også se hverandre. Deres opplevelse av rommet og det å være sammen om å oppleve forestillingen, vil være av stor betydning for selve tematikken; *det å se og bli sett*. Vi ønsker å nå en stor gruppe mennesker, på tvers av skillelinjer mellom hørende, hørselshemmede og døve. Målgruppen er primært voksne, men også ungdom. Gjennom å skape en forestilling som bygger på visuelle, sensoriske og auditive elementer, skaper vi et assosiativt verk som kan oppleves på mange ulike måter. Forestillingen vil inneholde noe tekst, men den er ikke tekstbasert. Det er sammenstillingen av de ulike virkemidlene som skaper opplevelsen, og det visuelle vil stå i særstilling. Vi vil skape optiske illusjoner, bilder, forvandlinger og forvrengninger. Vi vil jobbe med lys, skygger, bevegelse, lukter, tekst og lyd. Lyden vil være spesielt tilpasset de ulike gradene av hørsel hos publikum, også gjennom vibrasjon slik at lyden kan oppleves fysisk.

3 PLAN OG GJENNOMFØRING

3.1 Måloppnåelse og resultatevaluering

Målsettingen for prosjektet er å skape et nyskapende og sjangerkryssende scenekunstverk for en spesifikk målgruppe. Et sentralt aspekt er *kommunikasjon* og *det å bli sett*. Vi er blant annet opptatt av hvordan vårt digitaliserte samfunn kan skape distanse mellom mennesker. Hvordan påvirkes den hverdagslige kommunikasjonen av at alle sitter begravet i smarttelefonene sine, og ikke lenger har øyekontakt med fremmede? Hvordan påvirkes forholdet mellom forelder og barn av stadige distraksjoner og blikk mot skjermen? Slike spørsmål vil være med å forme innholdet i forestillingen.

I vårt arbeid som hørende kunstnere ønsker vi å være lydhøre ovenfor innspillene og synspunktene til hørselshemmede/døve som medvirker i forestillingen, i referansegruppen og i publikum. Det er viktig for oss å ha en sterk bevissthet rundt universell utforming i utviklingen av forestillingen. Dette er ikke alltid en tankegang som er tilstede i utviklingen av kunst, fordi man ikke ønsker kompromisser på kunstnerisk kvalitet. Men i dette prosjektet er det nettopp den universelle utformingen og fokuset på målgruppen som skaper det formmessige og tematiske innholdet, og det er dette skjæringspunktet vi ønsker å utforske.

Et eksempel er hvordan vi vil jobbe med språk og tekst, og med skillene mellom tegn og tale. Vi vil behandle språklige og tekstlige elementer likestilt med andre virkemidler; som bevegelse, visuelle elementer, lys og lyd. Vi er klar over at det i Norge er en begrenset gruppe mennesker som behersker tegnspråk, rundt 16.500 i følge Norges Døveforbund. (Av disse er ca 5000 døve.) Gruppen med hørselshemmede i Norge er derimot mye større, og teller rundt 1. mill personer, ifølge tall fra Hørselshemmedes Landsforbund. Folkehelseinstituttet anslår at 36% av den norske befolkningen har en form for hørselstap, og om man regner med tinnitus er forekomsten ennå høyere. Det er svært store variasjoner i grad av hørselshemming i disse gruppene. Når det gjelder forholdet til språket, vil det også variere veldig. Eksempler kan være en person med lett hørselshemming og

høreapparat, en døvblitt person med hørselsrest som regner norsk som morsmål, til en døvfødt med tegnspråk som morsmål som opplever norsk som et fremmedspråk.

Vi vil prøve å skape kryssende former for kommunikasjon mellom tegn og tale, mellom norsk og norsk tegnspråk. Vi vil arbeide med en døv danser, Anne Line Lønnbu-Kirste, og skuespilleren Per-Vidar Gornitzka Anfinnsen, som er spesialisert i både tekstbasert og fysisk teater. I tillegg vil vi søke etter en skuespiller til. Vi vil utforske tegnspråkets potensiale som koreografi. I noen sekvenser vil tekst fremføres på tegnspråk, både av den døve og de hørende aktørene. I andre sekvenser vil tegnspråket trekkes ut og arbeides med som bevegelse der meningsinnholdet er sekundært. Vi vil også fremføre tekst på tegnspråk og norsk tale parallelt, eller vi vil fremføre tegnspråk og projisere norsk skriftspråk på scenografien, som en form for skrivetolkning. Vi vil også eksperimentere med hvordan vi kan bruke tegnspråkets syntaks til å forme nye former for norsk tekst, både talt og skrevet. På disse måtene ønsker vi å la de ulike språkene flyte over i hverandre, til vi har skapt et språk som er unikt for denne forestillingen. Vårt mål er at alle i publikum skal oppleve at vi kommuniserer direkte med dem, samtidig som de sammen opplever et nytt uttrykk som er like ukjent for alle.

Måloppnåelsen vil måles gjennom samtaler med en referansegruppe under og etter prosjektet, og gjennom åpne samtaler med publikum etter forestilling. Referansegruppen vil settes sammen av døve og hørselshemmede, med bistand av HLF, se punkt 4.3. Vi vil også oppfordre publikum til å komme med skriftlige tilbakemeldinger, ved å opprette en Facebook- og nettside for prosjektet.

3.2 Målgruppe

Målgruppen for prosjektet er voksne og ungdom i alle grupper fra hørende til døve: døve, døvblitte, hørselshemmede, folk med ulik hørselsrest, personer med Cochlea Implantat (CI) og hørende. Forestillingen skal være tilgjengelig på likt nivå for alle disse gruppene, og vi ønsker at de opplever forestillingen sammen. Vi vil primært nå et voksent publikum, men vil også søke om å spille forestillingen gjennom Den Kulturelle Skolesekken, for ungdomsskole/ videregående i 2021/2022.

Det er viktig for vårt prosjekt å nå ut til et bredt publikum, og utfordre hvem som vanligvis oppsøker scenekunst utenfor institusjonsteatrene. Forestillingen vil ligge i skjæringspunktet mellom teater og dans, og være visuelt fokusert. Det vil ikke være nødvendig å beherske både norsk og tegnspråk for å få fullt utbytte av forestillingen. Vi vil på hvert spillested ta kontakt med lokale organisasjoner for hørselshemmede og døve, for å få lokalt engasjement for forestillingen og markedsføre visningene. Her vil samarbeidet med HLF være av stor betydning. HLF har 200 lokallag med til sammen 66.000 medlemmer, og representerer en stor publikumsgruppe vi ønsker å nå. I tillegg kommer målgruppen av døve og tegnspråkbrukere; Norges Døveforbund opplyser at det er ca 5000 døve og 16.500 tegnspråkbrukere i Norge per i dag.

3.3 Tiltak/Aktivitet

Vi vil arbeide i en tett kunstnerisk kjernegruppe, og knytter til oss fagpersoner underveis. Se punkt 3.4. Et tiltak i prosjektet er å opprette en referansegruppe på 4-6 personer fra de ulike publikumsgruppene (døve, døvblitte og hørselshemmede), derav både tegnspråkbrukere og ikke tegnspråkbrukere. Denne referansegruppen vil vi inkludere i alle faser av prosjektet. Se punkt 4.3.

Prosjektet deles opp i tre faser:

- 1: Innsamling av materiale til forestillingen
- 2: Innøvings- og produksjonsperiode
- 3: Forestillinger. Foreløpig produksjonsplan har 9 åpne forestillinger våren 2021; på

Teater Manu i Oslo, Cornerteateret i Bergen og Papirhuset teater i Tønsberg. Målet er et betraktelig økt antall visninger i 2021-22, se punkt 4.5 om formidling.

3.4 Gjennomføring og fremdriftsplan

Aktører, manus, arbeidsprosess

Kunstnerisk ansvarlige; regissør Thea Elisabeth Skallevoid og scenograf Silje Sandodden Kise vil samarbeide tett om alle aspekter ved forestillingen og utvikler dramaturgisk og visuelt konsept sammen. Begge er erfarne scenekunstnere som har gjennomført egne produksjoner, samt jobbet med scenekunst innenfor større og mindre institusjonsteatre og i det frie feltet.

I det kunstneriske teamet deltar lyddesigner Erik Hedin, som har jobbet mye med lyd for døve. Lysdesigner Oscar Udbye jobber med å integrere lys og video, noe som er viktig i vår prosess. På scenen er tre utøvere, deriblant Anne-Line L. Kirste, danser og døv/CI-operert. To andre skuespillerne vil velges ved audition, minst en av disse vil være hørende. Vi har med to produsenter i prosjektet; Eva Lien og Ann-Magritt Enoksen. I arbeidet med å utvikle det tematiske grunnlaget vil vi søke kunnskap fra faglitteratur og forskning. I et kort forprosjekt finansiert av Bergen Kommune har vi bl.a. snakket med Marie Wika (førsteamanuensis ved UiO) om sanseapparatet, og med psykolog/skribent Helge Torvund om ensomhet og kommunikasjon.

I første fase av produksjonen ønsker vi å samle inn personlige beretninger fra mennesker med ulik grad av nedsatt hørsel. Vi vil formulere noen spørsmål rundt deres forhold til synet. Eksempler kan være: Hva betyr synssansen i din hverdag? Har du noen opplevelser du vil dele rundt det å bli sett, eller å ikke bli sett? Har du merket noen endring i hvordan vi ser hverandre i dagens samfunn, de siste 10 årene? Hvis din egen hørsel har endret seg, hvordan har dette evt. påvirket hva du tenker rundt det å se? Spørsmålene vil inngå i en utlysning etter personlige beretninger som vi sender ut gjennom HLFs nyhetsbrev. Vi vil si utsendelsen etter noen parametre som region, alder, kjønn og grad av hørselshemming, slik at vi får materiale fra et bredt spekter av målgruppen. Besvarelsene vil skje anonymt gjennom et spørreskjema på nett. Vi vil deretter bruke historiene og betraktningene som inspirasjon og materiale til å skrive manuset som vil ligge til grunn for forestillingen. Det er viktig i utlysningen å fremheve at historiene ikke vil dramatiseres direkte, men settes sammen til et bredere bilde der enkeltdetaljer fra ulike historier kan plukkes ut og veves sammen til nye fortellinger.

Manuset vil i tillegg bestå av nonverbale bilder og handlinger, og vitenskapelig tekster. Regissøren og utøverne vil utforske spennet mellom bevegelse og tegnspråk, og sammen lage et scenisk språk satt sammen av tegnspråk, kroppsspråk, koreografi, mime, tale, tegn for tale og skrift projisert på scenografien. Vi vil også utforske nye måter å utforme den norske teksten gjennom tegnspråkets syntaks. Identitet er nært knyttet til språk. Anne-Line har ikke fysisk hørsel, men identifiserer seg som hørende. Andre døve forholder seg ikke nødvendigvis like naturlig til norsk skriftspråk; å ha norsk som morsmål er ikke det samme som å ha tegnspråk som morsmål. Vi vil derfor også involvere en tegnspråktolk som tekstkonsulent.

Scenografi

Har du noen gang forestilt deg å kunne se innsiden av ditt eget øye? Vi vil lage et intimt scenerom som setter publikum i et annet modus enn forventet når de går inn i en teatersal. Målet er å skape en skjerpet iakttakelse, og følelsen av å være sammen om en opplevelse. Vi ønsker å lage scenografien som et telt, som minner om et øyeeple. Publikum ledes inn der synsnerven ville vært. De må ta av seg skoene. Hvordan gulvet føles under føttene og hvilke lyder de (hørende) hører, hvilke lukter de kjenner, vil være de første sanseintrykkene som former deres opplevelse. Når publikum ser rommet innvendig, vil det ikke nødvendigvis være

tydelig at de er på innsiden av et øye. Rommet vil antyde dette, og vi vil ved bruk av lyssetting og projeksjon tydeliggjøre assosiasjonen.

Vi håper å kunne lage teltets bærende konstruksjoner slik at de danner organiske former; som blodårer i øyeeplet, nakne greiner mot himmelen, eller årene i et blad. Ved å plassere videoprojektorer utenfor teltet, kan vi projisere gjennom stoffveggene og omskape rommet med stillbilder og video som sakte forandrer seg. Publikum sitter tett på buede, lave benker. Aktørene vil bevege seg også utenfor teltduken og skape skyggespill. Kombinasjonen av skygger og lyd gjør at rommet kan veksle fra det intime, vakre og trygge til det marerittaktige og klaustrofobiske.

Tilpassing til døve / hørselshemmede

Vi ønsker et rundt scenerom der publikum sitter på to sider, og noen vil til enhver tid se ryggen på minst én av utøverne. Teater for døve preges ofte av frontal spillestil, da de må se ansiktet til den som snakker for å avlese tegnspråk og lepper. Denne stilen kan oppleves som gammeldags og stillestående for hørende. Vi vil jobbe med fokus på hva alle ser og ikke ser, men også skape en trygghet på at man slipper å være redd for å gå glipp av noe. Vi vil doble fremføring av tekst, ved at teksten (tale og/eller tegnspråk) fremføres mot hver sin side av scenerommet parallelt, men vi vil også eksperimentere med forskyvning av tekstlig og visuell informasjon. Det vil si at ikke alle i publikum mottar den samme informasjonen samtidig. For eksempel vil vi legge korte tekstbolker i lyddesignet. Den samme teksten vil gjentas med tegnspråk, men ikke nødvendigvis samtidig. Dette gir ulike lag som fortolkes på ulike tidspunkt.

For å unngå at dette oppleves ekskluderende for ikke-hørende, vil vi være tydelige med hvordan vi jobber i forkant av forestillingen. Vi ser for oss å produsere en video som med tegnspråk og tekst forklarer disse grepene, og som kan vises i foajeen før forestilling. På denne måten ønsker vi å etablere en tydelig publikumskontrakt, og også skape interesse for prosjektet på forhånd.

Lyd

Å produsere lyd for døve kan høres selvmotsigende ut, men lyddesigner Erik Hedin har bred erfaring med dette. På Teater Manu har han installert transdusere i publikumssetene, slik at døve kan oppleve lyden på scenen. Fordi transduserne vibrerer med samme frekvens som lyden, vil også vibrasjonene i setene være nyansert slik at de viser lydets styrke, tempo, rytme og til en viss grad melodi. Vi har søkt Kulturrådet om et forprosjekt for å utvikle et lignende system for turné. Et av alternativene vi nå ser på, er å bruke en spesiell type vester med transdusere som overfører vibrasjon direkte til hver enkelt publikummers rygg. Det finnes også et alternativ for seteryggen. Dette er en ny måte å oppleve lyd på som gir en sterk fysisk opplevelse både for hørende og døve. Om vi velger en løsning med direkte vibrasjon mot ryggen, eller gjennom setene, vil vi uansett gi alle i publikum den samme opplevelsen, uten å skille mellom graden av hørselssans.

Det tekniske utstyret til denne løsningen er kostbart og kan ikke leies, og en tildeling fra Extrastiftelsen vil være essensiell for at vi skal kunne realisere denne visjonen. Vi vil også leie teleslynge på turnésteder som ikke har dette utstyret.

Transduserne vil kobles til det forhåndsinnspilte lyddesignet. Vi vil også utforske hvordan vi kan koble lyden til bevegelse og stemmer på scenen. Kanskje kan vi sette lyd til en koreografi basert på tegnspråk, slik at publikum kan oppleve lyden av tegn. For de hørende vil vi i tillegg jobbe med surroundlyd av innspilt lyd, som også oversettes inn i transduserne.

Lys og video

Vi vil teste ut ulike teknikker for perspektivforvrengning og overganger mellom virkeligheten og det virtuelle. Vi vil se på fenomener som vannlinser, kameraets oppbygging i forhold til øyets, *laterna magica* og andre projeksjonsformer. Vi ser for

oss å jobbe mye med å skape glidende overganger mellom overhead- og videoprojektorer, prismer, lys og skygge. Etterhvert vil det bli uvisst hva som kommer fra hvilken lyskilde, og vi kan begynne å leke med publikums oppfatning om hvorvidt de kan stole på egne øyne. Samtidig vil vi også utforske fenomenet "visuell støy". Visuelle grep som ikke oppfattes støyende av hørende mennesker, kan oppleves som forstyrrende for de som er avhengig av å lese tegnspråk eller lepper. Vi vil prøve å forstå hvilke visuelle grep som oppfattes som harmoniske, finne hvor grensen går til støy og utfordre dette.

Tabell 1. Fremdriftsplan (inntil 8 milepæler) for hele prosjektperioden.

Start mnd/år	Slutt mnd/år	Milepæl/aktivitet
01.01.2020	01.05.2020	Fase 1. Forprosjekt, innsamling av materiale, rekruttering av referansegruppe.
01.05.2020	01.09.2020	Bearbeiding av innsamlede historier, skrive grunnmanus, første møte referansegruppe.
01.09.2020	20.12.2020	Fase 2. Produksjon av scenografi, kostymer, ferdigstille manus, oppfølgingsmøter referansegruppe.
01.01.2021	01.04.2021	Prøveperiode, 8 uker. Åpne prøver referansegruppe, deretter 4 åpne forestillinger på Teater Manu, Oslo
01.04.2021	30.05.2021	3 åpne forestillinger på Cornerteateret, Bergen
01.04.2020	30.05.2021	2 åpne forestillinger på Papirhuset teater, Tønsberg.
2021	- 2022	Videre salg og visninger av forestillingen

Produksjonsperioden og forestillingene er forskjøvet til 2021 pga fødselspermisjon hos regissøren. Signerte intensjonsavtaler fra 2020 vil forskyves.

4 ANDRE OPPLYSNINGER

4.1 Etiske vurderinger og personvern hensyn

Alle innspill fra referansegruppen vil behandles konfidensielt. Vi vil produsere tekstlig materiale og tematisk innhold ut fra innspill fra referansegruppen og fra personer vi intervjuer underveis i prosessen. Det vil kommuniseres eksplisitt at dette er formålet med samtale, og vi vil innhente samtykke til at materiale kan brukes. Personlige beretninger eller andre sensitive opplysninger vil ikke brukes som materiale i forestillingen med mindre det foreligger samtykke fra opphavspersonen. Personlige beretninger som sendes inn etter utlysning via HLF leveres anonymt i nettbasert spørreskjema gjennom SurveyMonkey e.l.

4.2 Frivillighet

Formålet med prosjektet er å gjøre profesjonell scenekunst av høy kvalitet tilgjengelig for et bredt publikum, også grupper som ikke alltid nåes av denne typen scenekunst. Frivillighet er derfor begrenset til referansegruppe og innsamling av historier, se punkt 4.3.

4.3 Brukermedvirkning

Vi vil invitere en referansegruppe på 4-6 personer fra de ulike publikumsgruppene (døve, døvblitte og hørselshemmede), både tegnspråkbrukere og ikke-tegnspråkbrukere. HLF stiller med hørselshemmede brukerrepresentanter i prosjektet, og vi vil også forespørre Norges Døveforbund om brukerrepresentanter.

Vi vil involvere referansegruppen i innhenting av kunnskap og inspirasjon til å skape forestillingen, for å utdype det vi har fått av skriftlige, anonyme betraktninger. Dette vil vi gjøre med en oppstartsamtale og en oppfølgingssamtale. Eksempler på samtaletemaer kan være: hva er deres forhold til synssansen, hvordan bruker dere synet i hverdagen, hva betyr synet for dere, hva betyr det for dere å kommunisere med folk med andre hørselsvirkeligheter enn dere selv, har dere opplevd noen

kunstuttrykk dere vil dele med oss som har betydd mye for dere, osv. Disse samtalene vil gjøres med nødvendige tolker tilstede, og vi håper på et godt samarbeid med Norsk Tolketjeneste. Ut fra behovet og ønskene til personene i referansegruppen vil vi kanskje også dele opp for mer individuelle samtaler. Disse møtene vil gjennomføres i HLFs lokaler i Hørselens hus i Oslo.

I prøveperioden ønsker vi å invitere referansegruppen inn på prøver før forestillingen er ferdig skapt. Vi kommer til å invitere til åpne prøver på minst to tidspunkter i prøveprosessen, og ha en åpen samtale om hva som fungerer bra, mindre bra, og hva som trigger interesse og engasjement. Innspill på konkret tilpassing som lyddesign, utforming av rommet, bruken av språklige virkemidler osv vil være av stor betydning for oss, i tillegg til fri samtale rundt hva referansegruppen opplever når de ser arbeidet.

4.4 Tilleggsfinansiering og andre ressurser

Vi søker finansiering fra flere instanser for å realisere produksjonen og de første ni visningene. Denne søknaden er en del av et større budsjett med en totalramme på 1.95 mill. Andre søkte finansieringskilder er Norsk Kulturråd, Fond for Utøvende Kunstnere, Bergen- og Oslo Kommune, Vestfold Fylkeskommune, Dramatikkens Hus, Fritt Ord m.fl. Prosjektet har fått innvilget støtte på 80.000 fra Fond for Lyd og Bilde, 50.000 fra Buskerud- og 20.000 fra Hordaland Fylkeskommune. Vi har gjennomført et mindre forprosjekt finansiert av Bergen Kommune.

For å få prosjektet fullfinansiert er vi avhengig av tilslag på mange og tildels små søknadssummer. Dette er ikke en uvanlig situasjon i kulturfeltet, og en realitet vi er vant til å forholde oss til. Vi har en sterk bevissthet rundt dette, og reflekterer over hvordan vi eventuelt kan realisere prosjektet med lavere tilskuddsmidler enn fullfinansiering. Vi vil i[]så[]fall se på hvordan vi kan nedskalere prosjektet uten å gjøre kompromisser på det kunstneriske resultatet for målgruppen. Samtidig vil vi sette en grense for hvor stor andel av det opprinnelige budsjettet vi må få dekket, for å kunne gjennomføre prosjektet på en forsvarlig måte.

4.5 Formidling av resultater

Denne søknaden inkluderer produksjonsfasen og de første 9 visningene av forestillingen våren 2021, på Teater Manu i Oslo, Cornerteateret i Bergen og Papirhuset Teater i Tønsberg. (Forestillingen er ikke co-produsert av Teater Manu, men vi leier scenen.) Pga. forestillingens spesielle romløsning, er det begrenset antall plasser, ca 50 personer pr forestilling. Vi vil også ha mulighet for ekstraforestillinger ved stor pågang.

Vår intensjon er å spille forestillingen så mye det lar seg gjøre etter den første planlagte spilleperioden. Vi søker om å spille på festivaler/treffpunkter for døve og hørselshemmede, og har startet dialog med Døves Kulturdager, Ål folkehøgskole og Briskeby vgs. Vi vil spille forestillingen minst like mye for hørende publikum, og vi vil gå bredt ut for å selge inn forestillingen på kulturhus og festivaler som fokuserer på sjangeroverskridende uttrykk, slik som Teaterfestivalen i Fjaler, Festspillene i Nord-Norge, Stamsund Internasjonale Teaterfestival, Non Stop-festivalen og Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival. Målgruppen er primært voksne, men vi vil også søke om å spille i DKS for ungdomsskole og videregående. Forestillingen skrives på norsk og norsk tegnspråk, men vil inneholde lange non-verbale strekk. Det vil derfor være å tilpasse en versjon for å spille utenfor Norge, og det er mange scenekunstheter for hørende og døve i utlandet der forestillingen vil kunne passe inn.

Hørselshemmedes Landsforbund vil synliggjøre prosjektet med egen prosjekthjemmeside under www.hlf.no/prosjekter, og ellers omtale det i sitt fag/medlemsblad Din hørsel og på sine nettsider. Vi håper også at utlysningen etter

personlige beretninger vil gi et eierskap i prosjektet, slik at de som bidrar ønsker å følge prosjektet videre.

Det kan være vanskelig å forutsi eksakt hvor mye forestillingen vil selge framover, men Det stille teaterets / Thea Skalleholds tidligere produksjoner har blitt spilt betydelig mer enn antatt under produksjonsperioden. For å illustrere potensialet vil vi nevne noen eksempler:

- "Sju minutter over tolv", premiere 2015. Har spilt 76 forestillinger i DKS for ungdomsskoler i Hedmark/Telemark.
- "På havets bunn", småbarnsforestilling, premiere 2017. Har spilt 89 forestillinger til nå på kulturhus, asylmottak og biblioteker. Flere planlagt for 2020. Forestillingen er tatt opp i Scenekunstbrukets repertoar.
- "To søstre og tolv måneder", Musikalsk fortellerforestilling 5-11 år, premiere 2014. Har til nå spilt 300 forestillinger i DKS i 6 fylker, flere er planlagt. Thea Skallehold har manus, regi og koreografi.

4.6 Forventet verdi for målgruppe og samfunn

Vi ønsker å skape en magisk og helsebringende opplevelse for ungdom og voksne. Vi vil at forestillingen skal bli et rom å være i, oppleve og undre seg i, og i dette rommet vil vi inkludere grupper av befolkningen som kan føle seg ekskludert fra ordinære kunst- og kulturuttrykk. Vi mener at scenekunsten er en arena for å diskutere og kommentere viktige strømninger i samtiden, og at det er essensielt å nå grupper av befolkningen som ikke alltid oppsøker disse arenaene. Ved å skape et inkluderende verk som kan oppleves gjennom ulike grader av hørselshemninger, vil vi være en brobygger på tvers av skillelinjer mellom hørende og ikke-hørende, tegnspråkbrukere og ikke-språkbrukere. Vil også synliggjøre at disse gruppene kan føle seg marginalisert og ekskludert, og på denne måten heve bevisstheten rundt dette i scenekunstheltet, kulturfeltet og hos den hørende majoritetsbefolkningen.

Kjersti Horn (regissør og kortvokst) har uttalt at noe av det mest krevende ved å ha en funksjonsnedsettelse, er at man lett føler på skam, utenforskap og ensomhet. At man ofte blir møtt som "bruker" eller "pasient" som skal hjelpes, kureres etc., og at man blir definert som feil. I mange tilfeller vil dette kunne utløse ulike grader av psykiske og stressrelaterte plager. Vi mener at helseeffekten av kunstopplevelser også kan oppstå gjennom følelse av fellesskap, inkludering samt å åpne sansene for nye inntrykk og hodet for nye tanker. En kunstopplevelse kan sitte lenge i kroppen og minnet. Det å se vår forestilling «Kunsten å se», vil ikke være en passiv handling, som å se en film. Forestillingen foregår kun her og nå, og skapes i samspill med publikum i en gjensidig utveksling. Vi vil fokusere spesielt på dette punktet, med nonverbal kommunikasjon med publikum, publikumskontakt ved øyekontakt og det å bevisst forholde seg til hverandre i et spesielt fysisk rom.

5 REFERANSELISTE

Litteratur og referanser som brukes utviklingen av prosjektet (utvalg):

- «Sound : stories of hearing lost and found», Bella Bathurst, Profile Books 2017.
- «Jeg lever et liv som ligner deres: en levnetsbeskrivelse» Jan Grue, Gyldendal 2018.
- «Sentralnervesystemet», Per Brodal, Universitetsforlaget 2013
- «Menneskekroppen- fysiologi og anatomi», Sand/Sjaastad/Haug/Bjålie, Gyldendal 2018
- «Oppfinnelsen og utviklingen av øyet», utstilling og hørespill av billedkunstner Torill Johannesen, Hordaland Kunstsenter 2017.
- «Unseeing», Kunstbok. Torill Johannesen, Hordaland Kunstsenter 2013.
- «Membran – Beethovens testamente»: Sluttrapport til ExtraStiftelsen, Rita Lindanger, 2013.